MAATALOUS

On paljon niitä tiloja, joilla ei käy ketään. Rehuauto ehkä käväisee, mutta kuljettajat eivät ihan vähällä tee ilmoituksia. **ELÄINSUOJELUVALVOJA SINIKKA RAUMA**

Evira arvioi eläinsuojeluvalvonnan määrän ja laadun kohentuneen

Eläinlääkäreiden virkoja on yhä täyttämättä. Uusintatarkastuksia on jäänyt vielä kiireen jalkoihin.

Eläinsuojeluvalvontaa hoitavat Suomessa nykyisin pääasiassa alueellisesti ja paikallisesti toimivat valvontaeläinlääkärit.

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran arvion mukaan valvontojen määrä ja laatu ovat vuoden 2009 lopulla voimaan tulleen eläinlääkintölain uudistuksen myötä parantuneet.

”Valvontoja tehdään hyvällä ammattitaidolla ja perusteellisesti”, sanoo eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikön johtaja **Jaana Mikkola**.

Hän kuitenkin myöntää, että valvontaeläinlääkäreillä on edelleen liikaa töitä ja valvontatyöhön tarvittaisiin paikoin lisää voimavaroja. Tilastoja viime vuoden eläinsuojeluvalvonnoista ei vielä ole.

Aiempien vuosien kokemukset kertovat, että varsinkin uusintatarkastusten tekeminen on haastavaa.

”Se on erittäin huono asia. Jos epäkohtien korjaamista ei varmisteta, valvonnan tehoa ei voida taata”, Mikkola harmittelee.

Täydentävien ehtojen valvonnat saadaan tehtyä kaikki, mutta otantavalvontoihin saattaa jäädä puutteita.

58 virasta on täynnä 42

Suomessa on 58 valvontaeläinlääkärin virkaa. Näistä 42 on tällä hetkellä täytetty, neuvotteleva virkamies **Sanna Hellström** Evirasta kertoo. Osassa viroista valvontatyö ei ole täysipäiväistä.

42 valvontaeläinlääkäriä oli määrä, johon vuoden 2009 lopulla voimaan tulleella eläinlääkintöhuoltolailla tähdättiin. Siinä mielessä tavoite on täyttynyt.

Virkoja on kuitenkin parhaillaan auki. Täyttäminen ei ole helppoa, sillä työttömiä eläinlääkäreitä ei ole. Lisäksi valvontatyö on henkisesti raskasta eikä sovi kaikille.

”Valvoja on harvoin toivottu vieras, kuten praktikko.”

Maantieteellisesti valvontaeläinlääkäreitä on Hellströmin mukaan melko kattavasti. Eläinlääkäri puuttuu viidestä valvontayksiköstä, joista Espoossa valvonta on hoidettu muulla tavoin.

”Enemmän ja parempaa valvontaa”

Myös Hellströmin mukaan on nähtävissä, että eläinsuojeluvalvontaa tehdään enemmän ja paremmin kuin ennen lakiuudistusta.

Uusien virkojen myötä tietoisuus valvontaeläinlääkäreistä on lisääntynyt, mikä on poikinut lisää ilmoituksia. Valvontatyötä on paikoin kertynyt ruuhkaksi asti.

”Toistaiseksi on vaikea arvioida, millaiseksi työmäärä vakiintuu eli aiheuttavatko uudet virat piikin vai onko epäilyilmoitusten määrä lisääntymässä. Resurssien todellinen riittävyys nähdään vasta, kun ruuhkat on purettu ja kaikki virat täytetty”, Hellström sanoo.

Hän selvittää parhaillaan, miten virat täyttyvät ja miten eläinlääkärit niiden hoitamista jaksavat. Tuloksia ei vielä ole.

Toiveena lisää apuvoimia

Valvontaeläinlääkärit saavat apua aluehallintovirastojen (avi) hyväksymiltä eläinsuojeluvalvojilta. Heitä on tällä hetkellä vain kolme.

Eläinsuojeluvalvojat voivat antaa eläintenpitäjille neuvoja ja heillä on velvollisuus ilmoittaa epäkohdista viranomaisille. Eläinsuojeluongelmiin voi puuttua vain valvontaeläinlääkäri, terveystarkastaja tai poliisi.

Avin hyväksymät valvojat voivat tarkastaa eläintiloja, mutta kotirauhan piiriin heillä ei ole oikeutta mennä.

> Resurssien todellinen riittävyys nähdään vasta, kun ruuhkat on purettu ja kaikki virat täytetty.«
> **SANNA HELLSTRÖM**

”Eli esimerkiksi kotirauhan piirissä olevat koirat ja kissat jäävät heiltä valvomatta”, Mikkola tarkentaa.

Hän arvelee, että painotus tuotantoeläimiin olisi yksi syy avien valvojien vähyyteen.

”Määrä on romahtanut, lisää väkeä tarvittaisiin.”

Toive on, että Suomen eläinsuojeluyhdistyksen (SEY) kouluttamat valvojat hakisivat hyväksyntää aveista.

Ristiriitaa kotirauhan piiristä

Ilman avin hyväksyntää SEY:n vapaaehtoiset valvojat eivät voi tehdä eläinsuojelutarkastuksia.

Eviran näkemyksen mukaan kotirauhan piiriin ei saa mennä edes vastaanottajan luvalla, vaan oikeudesta tulisi olla säädetty. Siksi avin valvojat eivät mene koteihin edes valvovan viranomaisen kanssa.

SEY luottaa kuitenkin yhteistyöhön eläinten pitäjien kanssa. Yhdistyksen valvojat käyvät kotirauhan piirissä, mikäli eläinten omistaja antaa luvan.

Mikkola arvelee, että juuri tästä syystä SEY:n valvojat eivät hae avin hyväksyntää.

”He ehkä kokevat, että toiminta onnistuu paremmin nykyisellään.”

TERHI TORIKKA

MARKKU VUORIKARI

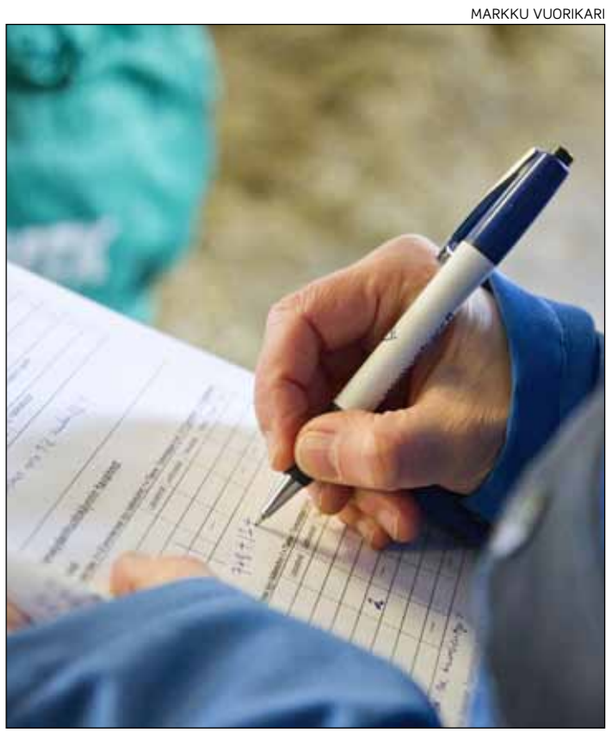

Eläinten hyvinvointitukeen sitoutuneilla tiloilla eläinlääkäri käy vuosittain tarkastamassa eläinten olot. Muilla tiloilla ulkopuolisia asiantuntijoita käy sen sijaan harvemmin.

Vapaaehtoinen valvoja kehottaa laulamaan lehmille

POHJOIS-POHJANMAA (MT)

Hyvin hoidettu eläin tuottaa paremmin kuin puoliksi hoidettu. Äskettäin eräs kanadalainen tutkimus sai eroksi jopa 650 kiloa maitoa lehmää kohti vuodessa, eläinsuojeluvalvoja **Sinikka Rauma** sanoo.

Lehmä on herkkä eläin. Se huomaa hoitajansa mielentilat ja reagoi vieruskaverinsa vaihtumiseen. Esimerkiksi tuottajapariskunnan riita saattaa vaikuttaa maidon laatuun.

”Lehmille pitää laulaa”, Rauma tiivistää oman neuvonsa.

Aina ei jaksa

”Viimeisen päälle lehmäihmiseksi” tunnustautuva Rauma tietää kyllä, että aina ei kukaan jaksa laulaa. Silti lehmät ja muut eläimet on hoidettava.

”Kun huonosti käy, ihminen väsyy ensin, sitten tulee hoidon laiminlyöntejä. Parasta olisi jos väsyneelle ihmiselle löytyisi apu. Valitettavan usein työterveyshuolto tarjoaa avuksi vain pilleripurkkia.”

Rauma on todella huolissaan tuottajien jaksamisesta.

”Pitäisi oppia pitämään puolensa esimerkiksi navetan suunnittelussa. Ei pidä tuijottaa neliöiden tehokkuuteen vaan katsoa sitä että päivittäinen työ sujuu hyvin.”

”Onko esimerkiksi kulkuteitä, jos pitää poistaa äkillisesti kuollut eläin!”

”Eläinten hyvinvointi tuottaa siihen sijoitetun rahan takaisin.”

Vähän näkijöitä

Asiat ovat useimmiten hyvin niillä tiloilla, jotka kuuluvat tarkkailuun. Siellä puutteet huomataan ajoissa, ja ajoissa voidaan hankkia myös apua uupuneelle viljelijälle.

Rauma muistuttaa, että tarkkailun piirissä on esimerkiksi lihakarjatiloista vain hyvin pieni osa.

”On paljon niitä tiloja, joilla ei käy ketään. Rehuauto ehkä käväisee mutta kuljettajat eivät ihan vähällä tee ilmoituksia. Ja kun navetan tai tallin ovet ovat kiinni, niin sivullisilla ei ole sinne asiaa.

Sitten tilanne saattaa kehittyä niin pahaksi, että eläimiä kuolee janoon tai nälkään.”

PEKKA FALI

Sinikka Raumalla on vahva kokemus myös tuotantoeläinten hoidosta, mutta nyt kotona on vain kaksi koiraa.

Lomittajat aarre

Rauma ylistää suomalaisia lomittajia. Hänen mielestään ammattiin hakeutuu vain eläinrakkaita ihmisiä, jotka haluavat tehdä työnsä hyvin.

Lomittajalle ei voi asettaa vastuuta koko tilan eläinsuojelusta. Sen sijaan lomituksen esimiehillä vastuuta on, ja Rauman mielestä he eivät hoida sitä kunnolla.

”Valitettavan usein eläinsuojeluilmoitus jää viraston pöydälle. Ei ymmärretä, että asioiden peittely ei tilannetta paranna.

Pääsääntö on, että suomalainen maanviljelijä haluaa hoitaa eläimensä hyvin. Puutteita kuitenkin on, ja valvontaa tarvitaan.

Lehmä on herkkä ja viisas eläin, Sinikka Rauman suosikki.

”Ei voi puolustella sitä, jos juomakupit ovat tukossa tai juoma-allas ulosteen sotkema. Usein laitumen juomapaikka on liian kaukana.”

Uhkauksia satelee

Raumalle ei ole tullut tilannetta, etteikö isäntäperheen kanssa olisi päästy yhteisymmärrykseen puhumalla. Joskus tilanne saattaa olla aluksi hankala, jopa uhkaava.

Eläinsuojelijan tulo saatetaan kokea vielä yhdeksi vastoinkäymiseksi monien muiden sarjassa.

Uhkauksiakin Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liiton vapaaehtoinen eläinsuojeluvalvoja joutuu kuulemaan. Niitä on tullut niin paljon, että Rauma ei kerro tarkkaa osoitettaan.

”Pahimmat uhkaukset tulevat lemmikkieläinten pitäjiltä. Usein niissä tapauksissa on huumeitakin mukana.”

Lemmikkien hoidon valvonta on varsin huonoa, jos sitä vertaa lehmien valvontaan. Koiria on 650 000 ja lypsylehmiä alle puolet siitä määrästä.

Viranomaisia ei kuitenkaan koirien kunto kiinnosta. Poliisikaan ei ehdi paikalle.

Eroa on myös harrastajien ja ammattilaisten eläinten pidossa. Pahimmillaan eläimiä otetaan ilman tietoa ja taitoa niiden hoitoon.

JOUKO RÖNKKÖ

Ulkokoirien pito puutteellista

Ulkokoirien pidossa on paljon puutteita, joista suurin ongelma on koirien virikkeetön elämä.

Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto (SEY) kartoitti vuoden 2012 aikana ulkona pidettävien koirien elämänlaatua.

Kartoitus toteutettiin suuntaamalla liiton omille vapaaehtoisille eläinsuojeluvalvojille ja -neuvojille kysely.

Kyselyn mukaan virikkeettömyyden lisäksi ulkokoirilla on usein epäkelvot kopit ja puutteellinen vesihuolto. Kuppien kaatuminen ja jäätyminen olivat huomattuja puutteita.

”Pahimmissa ongelmapaikoissa kopit eivät olleet tiiviitä, saati eristettyjä, lämmityksestä puhumattakaan. Oviaukoissa ei ollut suojaavia läppiä ja kopin pohja oli kylmä ja kostea. Hyvä koppi suojaa koiraa kylmältä, kuumalta, kosteudelta ja hyönteisiltä”, muistuttaa SEY:n toiminnanjohtaja **Helinä Ylisirniö**.

Yksi ulkona pidettävien koirien hyvinvointiongelmista liittyy siihen, että läheskään kaikki koirat eivät olleet tyypiltään soveltuvia ulkona pidettäviksi.

JAANA KANKAANPÄÄ

Koira voi hyvin, kun tarhassa on virikkeitä ja koirankoppi suojaa säältä.

Tarhojen kunto kohentunut

Ulkokoirien tilanne on silti vuosikymmenten kuluessa parantunut. Koirille on tarjolla yhä parempia tarhoja, ravintoa ja terveydenhoitoa.

Koira on laumaeläin ja se tarvitsee lajitoverien ja ihmisten seuraa sekä sopivia virikkeitä. Koiran turvallisuudesta on huolehdittava, eikä sitä saa jättää narun nokkaan petojen saaliiksi.

”Uudistettavassa eläinsuojelulaissa on koirien tarpeet otettava paremmin huomioon ja turvattava koirillekin parempi oikeus lajinomaiseen käyttäytymiseen”, vaatii Ylisirniö.

MT

Pentutehtailua ei tutkita perin pohjin

Pentutehtailun tutkiminen jää usein puolitiehen, moittii Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto (SEY). SEY:n mielestä tapaukset tulisi tutkia eläinsuojelurikoksina.

Viime aikoina on tullut ilmi useita pentutehtailuepäilyjä. Lukuisia tehtailtuja koirapentuja on jouduttu lopettamaan vain muutaman päivän sisällä niiden myynnin jälkeen.

Joissakin tapauksissa kyse on ollut suomalaisesta koirantuotannosta.

Muualla kasvatettuja koiria tuodaan Suomeen

Osassa tapauksista koirat on kasvatettu maan rajojen ulkopuolella ja tuotu Suomeen myyntiin.

Espoossa asuva mies tuomittiin huhtikuun alussa petoksesta päiväsakkoihin Espoon käräjäoikeudessa. Tuomittu oli tuonut Virosta mäyräkoiria ilman rokotuksia, tunnistusmerkintöjä ja lemmikkieläinpasseja.

Kaksi pennuista oli kuollut muutaman päivän sisällä.

”Pentutrokari tuomittiin ainoastaan petoksesta, eikä häntä edes syytetty eläinsuojelurikoksesta. SEY:n näkemyksen mukaan pentutehtailussa rikotaan eläinsuojelulakia. Suuri osa tapauksista täyttää laajamittaisuudellaan jopa törkeän eläinsuojelurikoksen tunnusmerkit”, sanoo SEY:n toiminnanjohtaja **Helinä Ylisirniö**.

Petos, väärennös ja salakuljetus

Pentutehtailun tullessa viranomaisten tietoon poliisin tulisi ehdottomasti tehdä perusteellinen esitutkinta ja syyttäjän käyttää rangaistusta vaatiessaan rangaistusasteikon yläpäätä, painottaa Ylisirniö.

Koiratrokareiden toimia tulisi tutkia paitsi petoksena, asiakirjaväärennöksenä ja salakuljetuksena, myös aina eläinsuojelurikoksena.

MT

jatkuu seuraavalla sivulla